

Kuntalaisaloite, Luottamushenkilöiden perehdytys sekä säännöllinen jatkokoulutus Karkkilan kaupungissa

Kaupunginhallitus 20.04.2026
67/00.01.01/2026

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha
Valmistelija: Asianhallinnan asiantuntija Similä Minna

Kuntalain (10.4.2015/410) §:n 23 mukaan ”Kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet.”

Karkkilan kaupungin kirjaamoon on toimitettu sähköpostilla 17.3.2026 klo 19.51 kuntalaisen tekemä aloite: ”Luottamushenkilöiden perehdytys sekä säännöllinen jatkokoulutus Karkkilan kaupungissa”. Aloite on luotu Kuntalaisaloite.fi -palveluun 16.3.2026. Aloitteen julkaisupäivämäärä on 17.3.2026. <https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/46987>

Kuntalaisaloitteen sisältö:

” Esitän, että Karkkilan kaupunki järjestää jokaisen uuden valtuustokauden alussa kaikille uusille luottamushenkilöille kattavan ja systemaattisen perehdytysohjelman sekä ottaa käyttöön koko valtuustokauden ajan jatkuvan, kaikkia luottamushenkilöitä koskevan säännöllisen koulutuksen.

Kuntien päätöksenteon toimintaympäristö on monimutkaistunut merkittävästi. Päätökset koskevat usein laajoja taloudellisia kokonaisuuksia, pitkävaikutteisia investointeja sekä kuntalaisten arkeen suoraan vaikuttavia palveluita. Luottamushenkilöiltä edellytetään kykyä arvioida taloudellisia ja strategisia vaikutuksia, vaikka monilla valtuutetuilla ei ole riittävää kokemusta kuntahallinnosta tai julkisen talouden rakenteista.

Riittävä perehdytys ja jatkuva koulutus tukevat vastuullista päätöksentekoa, vähentävät virheellisten päätösten riskiä ja parantavat päätöksenteon laatua. Samalla ne vahvistavat kuntalaisten luottamusta kunnalliseen päätöksentekoon.

1. Valtuustokauden alun perehdytysohjelma

Esitän, että valtuustokauden alussa järjestetään kaikille uusille luottamushenkilöille laaja perehdytysohjelma, jossa käsitellään vähintään seuraavia kokonaisuuksia:

1. Kuntapolitiikan juridiset perusteet
 - kuntalain keskeiset periaatteet ja luottamushenkilön oikeudellinen asema
 - esteellisyys, sidonnaisuudet ja päätöksenteon laillisuus
 - hyvän hallinnon periaatteet ja virkavastuu
 - lautakuntien, hallituksen ja valtuuston roolit

2. Päätöksentekokulttuuri ja yhteistyö

- luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välinen työnjako
- rakentava poliittinen yhteistyö yli puoluerajojen
- päätöksenteon valmisteluprosessit
- avoin ja asiallinen keskustelukulttuuri

3. Luottamushenkilöiden vastuut ja toimintatavat

- eettiset periaatteet ja julkisen luottamustehtävän vastuu
- kuntalaisten edustaminen ja vuorovaikutus kuntalaisten kanssa
- julkisuusperiaate ja tiedon käyttö päätöksenteossa

4. Kunnan talouden perusteet

Koska merkittävä osa valtuuston päätöksistä liittyy suoraan kunnan talouteen, taloudelliseen perehdytykseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Perehdytyksessä tulisi käsitellä esimerkiksi:

- talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne ja merkitys
 - talousarvio päätöksenteon keskeisenä ohjausmekanismina
 - investointien vaikutus kunnan talouteen pitkällä aikavälillä
 - velkaantuminen ja sen riskit kunnalle
 - käyttötalous ja investointitalous
 - konserniohjaus ja kuntakonsernin talous
 - talouden tunnusluvut ja niiden tulkinta
 - valtionosuudet ja verotulot kunnan rahoituksen perustana
 - kriisikuntamenettelyn perusteet ja se, millaisissa taloudellisissa tilanteissa kunta voi joutua valtion arviointimenettelyyn
- taloudellisten päätösten vaikutus palveluihin ja kuntalaisten arkeen

Esitän, että valtuustokauden 2029 alussa kyseinen perehdytysohjelma järjestetään kaikille luottamushenkilöille.

2. Säännöllinen ja velvoittava jatkokoulutus valtuustokauden aikana

Lisäksi esitän, että Karkkilan kaupunki ottaa käyttöön toimintamallin, jossa luottamushenkilöille järjestetään talouteen liittyvää koulutusta tarpeen mukaan koko valtuustokauden ajan. Koulutuksessa voisi hyödyntää mm. FCG koulutusportaalin tyyppisiä ratkaisuja muun ohjatun tuen lisäksi.

Kunnan toimintaympäristö, lainsäädäntö ja taloudellinen tilanne muuttuvat jatkuvasti. Siksi kertaluonteinen perehdytys valtuustokauden alussa ei yksin riitä.

Jatkokoulutukseen tulisi ajankohtaisia, luottamushenkilöiden työskentelyssä nousseita asioita, kuten:

- kuntatalouden ajankohtaiset muutokset
- talouden seuranta ja raportointi
- riskienhallinta kuntataloudessa
- suurten hankkeiden taloudellinen arviointi

Säännöllinen koulutus vahvistaisi luottamushenkilöiden kykyä arvioida päätösten vaikutuksia ja parantaisi päätöksenteon laatua. Samalla se tukisi vastuullista taloudenhoitoa ja vähentäisi riskiä taloudellisesti heikoista tai puutteelliseen tietoon perustuvista ratkaisuista.

3. Hyödyt kaupungille ja kuntalaisille

Laadukas perehdytys ja jatkuva koulutus:

- parantavat päätöksenteon laatua
- vahvistavat vastuullista taloudenhoitoa
- vähentävät väärinymmärryksiä ja päätöksenteon ristiriitoja
- tukevat rakentavaa yhteistyötä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välillä
- lisäävät kuntalaisten luottamusta kunnalliseen päätöksentekoon

Kunnan taloutta koskevat päätökset ovat usein pitkävaikutteisia ja vaikuttavat kuntalaisten palveluihin vuosiksi eteenpäin. Siksi on perusteltua, että päätöksentekijöillä on riittävä ymmärrys päätösten taloudellisista vaikutuksista.

4. Aloitteen esitys

Esitän, että Karkkilan kaupunki

1. ottaa käyttöön kattavan perehdytysohjelman uusille valtuutetuille valtuustokauden alussa
2. järjestää luottamushenkilöille säännöllistä, koko valtuustokauden jatkuvaa koulutusta
3. painottaa koulutuksessa erityisesti kuntatalouteen ja taloudellisten päätösten vaikutusten ymmärtämiseen liittyviä teemoja.

Karkkilassa 15.3.2026

Vastuuhenkilö:

Anna Liesmala
Loppi

Ehdotus: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha
Kaupunginhallitus päättää antaa kuntalaisaloitteen kaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Päätös:

Täytäntöönpano: Kaupunginjohtaja, aloitteen tekijä